

Nr 324

Av herr Kellgren m. fl., om vissa höjningar av statsanslagen till
Musikaliska akademien med musikhögskolan.

(Lika lydande med motion nr 197 i Första kammaren)

I Musikaliska akademiens anslagsäskanden för budgetåret 1961/62 finns vissa punkter som i statsverkspropositionen icke alls vunnit beaktande eller, i ett fall, fått en mycket otillfredsställande behandling.

Det har varit ett genomgående drag i beviljandet av anslag till musikhögskolan under de senaste åren, att utbildningen av tjänstemän för kyrkans och skolans behov, dvs. av organister och musklärare, blivit väl tillgodosedd genom anslag till utökad undervisning i stort sett efter en av akademien uppgjord utbyggnadsplan, varigenom högskolan alltmera fått karaktären av ett seminarium, under det att den andra av musikhögskolans huvuduppgifter, utbildningen av tonkonstnärer, blivit i hög grad eftersatt eller helt enkelt försummad.

I akademiens anslagsäskanden finnes en post, som bär titeln *Förbättring och utökning av undervisningen m. m.* När det gäller budgetåret 1961/62 har akademien framhållit, att organist- och musklärarklasserna nu kan anses utbyggda och att sålunda anslag för ökad intagning i dessa klasser icke vidare torde krävas. Däremot har akademien begärt en ökning av antalet lärartimmar per vecka med 62 för följande ändamål, nämligen 7 veckotimmar till en biträdande lärare i metodik, 15 till de musikpedagogiska kurserna och 40 till annan undervisning (företrädesvis till en nödvändig förbättring av musikerutbildningen). Akademiens hemställan under ovannämnda rubrik har icke lett till något förslag i statsverkspropositionen. Härtill må anföras följande. Den vid musikhögskolan anställde läraren i metodik och praktisk lärarutbildning skall utöver sin direkta undervisning i pedagogik och metodik icke blott organisera provårskursen med serier i olika skolor i hela Stor-Stockholm utan dessutom bilda sig en uppfattning om varje lärarkandidats undervisning. När bestämmelserna för sagda provårskurs fastställdes vårterminen 1953, fanns i musklärarklassen 59 elever; höstterminen 1960 hade antalet stigit till 116, av vilka metodikläraren har att samtidigt undervisa och handleda ungefär hälften, d. v. s. bortåt 60. Det säger sig självt att detta ger läraren en orimlig arbetsbörda och för övrigt gör det omöjligt för honom att uppfylla alla sina åligganden. Kravet på en biträdande lärare i metodik framstår därför såsom så bjudande, att det icke kan avvisas.

De musikpedagogiska kurserna, som inrättades 1949, avser specialutbildning av musiklärare i visst ämne, sång, piano, violin o. s. v. Efterfrågan på dylika lärare har blivit synnerligen stor till följd av den glädjande rika utveckling av svenskt musikliv som har utmärkt tiden efter andra världskriget. En ökad medelsanvisning till ifrågavarande utbildning är därför synnerligen angelägen.

Vad beträffar utökningen av »annan undervisning» må anföras, att nuvarande anslagsram icke medger en fullgod tillämpning av bestämmelserna i nuvarande reglemente för musikhögskolan. Sålunda må nämnas att den obligatoriska undervisningen i piano för alla elever som icke har piano som huvudämne aldrig kunnat helt genomföras av brist på anslagsmedel. Detta är i hög grad besvärande, ty sådan undervisning betraktas vid alla konservatorier som ett självklart led i musikerutbildningen, och omöjligheten att generellt ordna undervisningen i piano vid musikhögskolan har visat sig ha en demoraliserande effekt på eleverna, som kommit att betrakta denna viktiga undervisning såsom mer eller mindre betydelslös. Vidare kan anföras, att undervisningen i musikteoretiska ämnen är alldeles otillräcklig och icke på något sätt motsvarar den moderna tidens krav på gedigen musikerutbildning. Samma omdöme kan fällas om andra ämnen, t. ex. slaginstrument, som har en så utomordentligt viktig uppgift i modern musik.

Anslagsäskandena under denna post har beräknats draga en kostnad av 65 900 kronor.

Under rubriken *Inköp och bindning av böcker och musikalien för biblioteket samt underhåll och vård av instrument* sammanförs mycket disparata element. Anslaget gäller behov för akademiens bibliotek och för musikhögskolan.

Musikaliska akademiens bibliotek, som är ett av de största och främsta specialbiblioteken i Europa, har i fråga om anslag till nyanskaffningar missgynnats på ett ofattbart sätt. Sedan budgetåret 1955/56 har anslaget till inköp och bindning ökat med endast 4 000 kronor från 30 000 till 34 000 kronor, d. v. s. med något över 13 %, ett belopp som icke ens motsvarar penningvärdets fall. För jämförelses skull kan nämnas, att under samma tid motsvarande anslagsökning för de tekniska högskolornas bibliotek uppgått till 50 % och för karolinska institutets bibliotek till närmare 100 %. För budgetåret 1961/62 har akademien äskat en blygsam ökning av detta anslag med 3 000 kronor till 37 000 kronor.

Därjämte har begärts ett anslag å 3 000 kronor av engångsnatur till nyanskaffningar för det referensbibliotek som behöves för musikhögskolans undervisning.

Anslaget till vård och underhåll av instrument har under en lång följd av år uppgått till 5 000 kronor. I och med musikhögskolans inflyttning i de nya lokalerna vid Valhallavägen nära nog fördubblades beståndet av flyglar och pianon, vilket medförde starkt stegrade utgifter för stämning

av instrumenten. Till och med budgetåret 1958/59 kunde merkostnaden täckas av en reservation från tidigare budgetår, men denna reservation är nu helt förbrukad. Totalkostnaden för vård och underhåll av instrument växlar något från år till år på grund av skiftande reparationsbehov men beräknas till lägst 8 000 kronor per år. För innevarande budgetår hade akademien hemställt om en ökning av anslaget från 5 000 till 9 000 kronor, d. v. s. med 4 000 kronor, utan att uppnå någon ändring av anslagets storlek; för budgetåret 1961/62 har akademien äskat ett minimibelopp av 8 000 kronor, vilket innebär en ökning med 3 000 kronor i jämförelse med nu utgående anslag.

Under rubriken *Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument* ingår också ett anslag till inköp av undervisningsmateriel för musikhögskolan, vilket för budgetåret 1961/62 upptagits med oförändrat belopp 5 000 kronor.

Allt som allt har för budgetåret 1961/62 under denna punkt begärts en ökning av 9 000 kronor från nuvarande 46 500 till 55 500 kronor. I statsverkspropositionen föreslås en ospecificerad ökning av anslaget med hälften av detta belopp, d. v. s. 4 500 kronor. Då härav 3 000 kronor oundgängligen behövs för vård och underhåll av instrument, skulle sålunda 1 500 kronor återstå att fördelas mellan akademiens bibliotek och musikhögskolans referensbibliotek.

Utbyte av två med årsarvoden förenade lärartjänster, den ena i musikens historia och estetik, den andra i musikalisk formlära med undervisningskyldighet i musikhistoria mot en lektorstjänst i Ae 24 i musikhistoria och musikalisk formlära.

För närvarande finns två arvodestjänster i dessa ämnen med sammanlagt 10½ veckotimmars undervisning, vilka tjänster bestrids av en och samma person. Timantalet behöver ökas till 12 för seminarieundervisning i musikteori. Under sådana förhållanden har det syntts lämpligt att utbyta de två arvodestjänsterna mot en lektorstjänst i Ae 24; den beräknade undervisningskyldigheten är till omfattningen densamma som den för universitetslektorer gällande. De ämnen det här är fråga om är av sådan central betydelse, att det föreligger mycket starka skäl att för undervisningen däri inrätta en tjänst av mera fast och fixerad natur. Förslagets genomförande medför en kostnadsökning av 7 319 kronor.

För *Examination* vid musikhögskolan äger lärare vid musikhögskolan uppbära ersättning enligt vissa bestämmelser, givna i § 44 musikhögskolans reglemente. Ersättningen är maximerad till 10 kronor per timme och 500 kronor för år räknat. Någon ändring härutinnan har icke företagits sedan 1940, då musikhögskolans nu gällande reglemente fastställdes. Ersättningen utgår dels ur medel, som inflyter genom icke elevs examensavgifter, dels ur akademiens icke-ordinariepost. Det är uppenbart, att denna ersättning, som för övrigt ofta icke uppgår ens till 10 kronor per timme, är orimligt låg.

Lärarna kan med fog begära, att ersättning för examination bör utgå med samma belopp som arvode för undervisningstimme, d. v. s. för närvarande kr. 32: 05. En höjning av ersättningen förutsätter emellertid en ändring av § 44 i musikhögskolans reglemente. Akademiens styrelse har också vidtagit åtgärd för att få till stånd en sådan ändring och därvid också föreslagit en rimlig höjning av examensavgifterna. Men enbart därmed uppnås icke möjlighet att höja lärarnas ersättning för examination till paritet med timlärararvode, utan för detta ändamål krävs en ökning av akademiens icke-ordinariepost med 15 500 kronor. Det är i hög grad ett rättvisekrav att denna ersättningsfråga blir på ett tillfredsställande sätt ordnad.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att för Musikaliska akademien med musikhögskolan för budgetåret 1961/62

1) till *Förbättring och utökning av undervisningen m. m.* vid musikhögskolan höja avlöningsstaten med ett belopp av 65 900 kronor;

2) till *Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument* utöver vad som i årets statsverksproposition föreslagits höja anslaget med 4 500 kronor;

3) till *Utbyte av två med årsarvoden förenade lärartjänster, den ena i musikens historia och estetik, den andra i musikalisk formlära med undervisningsskyldighet i musikhistoria mot en lektorstjänst i Ae 24 i musikhistoria och musikalisk formlära* höja avlöningsstaten med 7 319 kronor;

4) till ersättning för *Examination* enligt de för arvoden åt biträdande lärare gällande grunderna höja avlöningsstaten med 15 500 kronor.

Stockholm den 23 januari 1961

Nils Kellgren

Ebbe Rydén

Ulla Lidman-Frostenson

Henry Brandt

i Sättila
